

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Філологічний факультет
Катедра української мови імені проф. Івана Ковалика

Затверджено

на засіданні катедри української мови
імені проф. Івана Ковалика
філологічного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 28 серпня 2025 р.)

Завідувач катедри

 Зоряна КУПЧИНСЬКА

Силабус із навчальної дисципліни
«Сучасна українська літературна мова (Морфологія)»,
що викладається в межах ОПП (ОПН)
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів зі
спеціальності 035 Філологія (035.01 Прикладна лінгвістика; 035.01 Літературна
творчість; 035.09 Фольклористика)

Назва дисципліни	Сучасна українська літературна мова. Морфологія
Адреса викладання дисципліни	Львівський національний університет ім. Івана Франка м. Львів, вул. Університетська, 1
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Філологічний факультет Катедра української мови імені професора Івана Ковалика
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань 03 Гуманітарні науки. 035 Філологія (035.01 Українська мова та література, Українська як іноземна; 035.10 Прикладна лінгвістика; 035.01 Літературна творчість; 035.09 Фольклористика)
Викладачі дисципліни	Кузьма Ірина Теодорівна, кандидат філологічних наук, доцент
Контактна інформація викладачів	i.kuzma@ukr.net Головний корпус Львівського національного університету імені Івана Франка, каб. 234 м. Львів, вул. Університетська, 1
Консультації з питань навчання дисципліни відбуваються	Консультації за попередньою домовленістю – наживо або онлайн.
Сторінка дисципліни	https://philology.lnu.edu.ua/course/suchasna-ukrajinska-literaturna-mova-morpholohiya-serednya-osvita
Інформація про дисципліну	«Сучасна українська літературна мова. Морфологія» є нормативною дисципліною), яка викладається в 4-ому і 5- ому семестрах в обсязі 4,5 кредиту (за ECTS) (2,5 кредиту в четвертому семестрі і 2 кредити в п'ятому семестрі)
Коротка анотація дисципліни	Дисципліна ознайомлює здобувачів освіти із морфологічною системою сучасної української літературної мови, вони осмислюють граматичну структуру української мови, пізнають глибинні взаємозв'язки між мовними явищами через призму граматики. Формування базових умінь і навичок допоможе здобувачам використовувати в майбутній професійній діяльності морфологічні засоби, демонструвати розуміння системи частин мови, їх взаємозв'язків, системи словозміни, сприятиме розумінню закономірностей розвитку сучасної української мови, усвідомлювати її як динамічну систему.
Мета й цілі дисципліни	Мета курсу – допомогти студентів спеціалізації 014.01 осмислити морфологічну структуру української літературної мови на синхронному зрізі, сформувані у студентів систематизовані наукові знання про традиційні й нові підходи у класифікації та аналізі морфологічних явищ. Курс "Сучасна українська літературна мова. Морфологія" має загальнотеоретичні і практичні цілі. <i>Загальнотеоретичні цілі курсу:</i> <ul style="list-style-type: none"> • глибоко осмислити мовні явища; • пізнати дію внутрішніх законів мови; • усвідомити зв'язок між окремими структурними мовними явищами;

	<ul style="list-style-type: none"> • зрозуміти мову як суспільне явище; • розуміти граматичний лад мови як категорійну систему, сформовану з окремих значень, виражених відповідною системою граматичних форм; • знати сучасні тенденції в трактуванні граматичних явищ, зумовлені, зокрема, функціонально-семантичним напрямом; • простежувати динамізм мовленнєвих процесів, що стають мовними явищами; • володіти сучасною термінологією. <p><i>Практичні цілі курсу:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • засвоїти принципи поділу слів на частини мови; • розмежовувати частини мови за традиційною граматикою та за інноваційними школами • установлювати категорійні ознаки кожної частини мови; • робити морфологічний аналіз тексту; • виявляти граматичні особливості слів самостійних частин мови; • зіставляти міжчастиномовні граматичні значення у словах різних частин мови; • указувати на роль слів несамостійних частин мови; • сформулювати у здобувачів освіт поняття про систему морфологічних категорій кожної частини мови та особливості їх реалізації в українській мові; • застосувати набуті теоретичні й практичні знання в майбутній педагогічній діяльності.
Література для вивчення дисципліни	<p>Основна:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Безпояско О. К., Городенська К. Г., Русанівський В. М. Граматика української мови: Морфологія. Київ, 1993. https://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0000769 2. Вихованець І. Р., Городенська К. Г. Теоретична морфологія української мови. Київ, 2004. https://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0000583 3. Глібчук Н.М., Добосевич У. Б. Сучасна українська мова. Морфологія. Практикум. Київ, 2009. 4. Горпинич В. О. Морфологія української мови. Київ, 2004. 5. Граматика сучасної української літературної мови. Морфологія [автори: І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська, А. П. Загнітко, С. О. Соколова; за ред. К. Г. Городенської]. Київ, 2017. 6. Захлюпана Н., Кузьма І., Кутня Г. Морфологія. Навчально-методичний посібник Львів: Паіс, 2009. – 179 с. 7. Захлюпана Н., Кузьма І., Кутня Г., Труш О. Морфологія. Термінологічний словник-довідник. Львів: ПП Сорока Т.Б., 2014. – 224с. 8. Сучасна українська літературна мова: Морфологія / За заг. ред. І. К. Білодіда. Київ, 1969.

Допоміжна:

9. Арполенко Г. П., Городенська К. Г., Щербатюк Г. Х. Числівники української мови. Київ, 1980.
10. Бевзенко С. П. Історична морфологія української мови. Ужгород, 1960.
11. Безпояско О. К. Іменні граматичні категорії. Київ, 1991.
12. Вихованець І. Р. Прийменникова система української мови. Київ, 1980.
13. Вихованець І. Р. Система відмінків української мови. Київ, 1987.
14. Глібчук Н. М. Відприслівникові частки в сучасній українській мові як синкретичні одиниці. *Закарпатські філологічні студії*. Вип. 33. Т. 1. Ужгород, 2024. С. 31-36. <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/64364>
15. Гнатюк Г. М. Дієприкметник у сучасній українській літературній мові. Київ, 1982.
16. Городенська К. Г. Сполучники української літературної мови. Київ, 2010.
17. Гринчишин Д. Г. Явище субстантивації в українській мові. Київ, 1965.
18. Грищенко А. П. Прикметник в українській мові. Київ, 1978.
19. Добосевич У. Б. Критерії та прийоми визначення частиномовного статусу морфологічних транспозитів. *Вісник Львівського університету*. Львів, 2012. Серія філологічна. Вип.57. С.37-47. https://philology.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/05/57_2012_Dobosevych.pdf
20. Загнітко А. П. Система і структура граматичних категорій дієслова. Київ, 1990.
21. Карпенко Ю. О. Ще раз про критерії виділення частин мови. *Мовознавство*. 2001. № 3.
22. Костусяк Н. М. Категорія ступенів порівняння прикметників і прислівників. Луцьк, 2002.
23. Коць Л. М. Дієприслівник у сучасній українській літературній мові. Специфіка зв'язків та їх значення. Київ, 1964.
24. Кузьма І.Т. Морфологічна форма як об'єкт дериватології // *Вісник Львівського університету*. Серія філологічна. – 2017. – Вип. 64. – Ч. I. – С. 96-101.
25. Кузьма І.Т. Словотворча здатність форм ступенів порівняння в сучасній українській мові. *Вісник Львівського національного університету*. Серія філологічна. Вип. 68. – Львів, 2018. – С. 68 – 76.
26. Кучеренко І. К. Актуальні проблеми граматики. Львів, 2003.
27. Кучеренко І. К. Категорія відмінка в сучасній українській мові. Львів, 1961.
28. Кушлик О. П. Комплексне визначення частиномовного статусу “перехідних” одиниць. *Мовознавство*. 1997. № 4-5.
29. Матвіяс І. Г. Іменник в українській мові. Київ, 1974.
30. Мацько Л. І. Інтер'єктиви в українській мові. Київ, 1981.
31. Русанівський В. М. Структура українського дієслова. Київ, 1971.
32. Русанівський В. М. Дієслово – рух, дія, образ. Київ, 1977.

	<p>33. Самійленко С. П. Нариси з історичної морфології української мови. Київ, 1964.</p> <p>34. Соколова С. О. Час та його відображення в граматичних категоріях дієслова. <i>Мовознавство</i>. 1995. № 4-5.</p> <p>35. Український правопис. Київ: Наукова думка; НАН України, 2019. https://mova.gov.ua/storage/app/sites/19/standarty/pravopys/ukr.ppravopys-2019.pdf</p> <p>36. Фаріон І. Мовна норма: знищення, пошук, віднова. Івано-Франківськ, 2009. https://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0001657</p> <p>37. Чапля І. К. Прислівники в українській мові. Харків, 1960.</p> <p>Словники:</p> <p>38. Глібчук Н.М., Добосевич У. Б. Словник міжчастиномовних омонімів української мови. Львів, 2016.</p> <p>39. Городенська К. Г. Граматичний словник української мови: Сполучники. Київ-Херсон, 2007.</p> <p>40. Граматичний словник української літературної мови. Словозміна. Київ, 2011.</p> <p>41. Загнітко А. П., Данилюк І. Г., Ситар Г., В., Щукіна І. А. Словник українських прийменників. Донецьк, 2007.</p> <p>42. Словник української мови: В 11 т. Київ, 1970-1980. https://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0001612</p> <p>43. Словник української мови: у 20 т. Київ, 2010-2024. https://sum20ua.com/?wordid=0&page=0</p> <p>44. Українська мова. Енциклопедія. Київ, 2000.</p>
Тривалість курсу	Два семестри (четвертий, п'ятий)
Обсяг курсу	<p>Загальний обсяг – 135 годин (75 у четвертому семестрі і 60 у п'ятому семестрі)</p> <p>У четвертому семестрі - 32 години лекційних, 16 годин практичних занять і 27 годин самостійної роботи; у п'ятому семестрі - 16 лекційних, 32 години практичних занять і 12 годин самостійної роботи</p>
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення курсу студенти знатимуть:</p> <ul style="list-style-type: none"> • предмет, завдання й місце морфології серед інших мовознавчих дисциплін; • традиційні та інноваційні підходи до інтерпретації проблем морфології сучасної української літературної мови; • основні поняття, якими оперує сучасна морфологія; • критерії визначення частин мови; • теоретичні відомості про різні граматичні категорії, особливості функціонування різних граматичних явищ в українській мові; • усталені та новітні концепції в трактуванні граматичних категорій;

- принципи побудови парадигм самостійних частин мови;
- принципи функціонування службових частин мови;
- порядок морфологічного аналізу кожної частини мови.

умітимуть:

- виконувати морфологічний аналіз слів різних лексико-граматичних класів;
- сприймати граматичний лад мови як категорійну систему, сформовану з окремих значень, виражених відповідною системою граматичних форм;
- розмежовувати частини мови за традиційною граматиною та за інноваційними школами;
- аналізувати сучасні тенденції в трактуванні граматичних явищ, науково обґрунтовувати приналежність будь-якого слова до відповідної частини мови;
- аналізувати кожну самостійну частину мови з погляду різних учень, визначати категорійне та граматичні значення, давати цим явищам історичний коментар;
- інтерпретувати парадигму кожної самостійної частини мови з погляду норм літературної мови;
- аналізувати службові (неповнозначні) частини мови.
- аналізувати завдання в морфології та вміти виконувати вправи із рекомендованих шкільних підручників з української мови для 6 і 7 класів;
- реалізовувати набуті знання в освітньому середовищі закладів загальної середньої освіти.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти сформулюють:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК 2. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 4. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук, аналіз та обробку інформації з різних джерел, ефективно використовувати цифрові ресурси та технології в освітньому процесі з дотриманням етично-правових норм в умовах євроінтеграційних процесів.

ЗК 8. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань та значення у розвитку суспільства, техніки і технологій.

Фахові (спеціальні, предметні) компетентності (ФК):

ФК 1. Здатність виконувати вимоги Державного стандарту базової середньої освіти у професійній діяльності з урахуванням предметної спеціальності.

ФК 2. Здатність формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів.

ФК 3. Здатність розуміти історію, основи, діалектну природу, функції української мови та використовувати набуті

знання в процесі навчання здобувачів загальної середньої освіти.

ФК 7. Здатність здійснювати лінгвістичний та літературознавчий аналізи текстів різних стилів і жанрів.

ФК 8. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 13. Здатність переносити систему наукових знань у професійну діяльність та в площину навчального предмета.

ФК 15. Здатність формувати й розвивати ключову методичну та предметні компетентності засобами навчального предмета; формувати ціннісне ставлення, розвивати критичне мислення.

ФК 20. Розуміння сутності й соціального значення майбутньої професії, основних проблем дисциплін, що визначають конкретну філологічну галузь, їх взаємозв'язку в цілісній системі знань.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Знати основні положення законодавства у сфері освітньої діяльності, нормативні й організаційні документи та дотримуватися вимог Державного стандарту базової середньої освіти у професійній діяльності відповідно до предметної спеціальності.

ПРН 2. Знати історичні процеси різних періодів для фахового сприйняття предметної спеціальності та формування націєцентричного громадянина України.

ПРН 3. Володіти державною мовою в усній та письмовій формах, зокрема в різних стилях і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному) для розв'язання комунікативних завдань (виступ перед аудиторією, участь у дискусіях, обґрунтування власної думки, дотримання культури поведінки, мовленнєвого етикету, професійної етики й принципів толерантності).

ПРН 4. Знати сучасні філологічні засади вивчення української мови та літератури в закладах середньої освіти, мовні норми, соціокультурні умови функціонування української мови на різних хронологічних етапах її розвитку, провідні тенденції розвитку літературного процесу в Україні.

ПРН 5. Використовувати гуманістичний потенціал української мови й літератури для аналізу суспільно й особистісно значущих світоглядних питань та формування національно-культурної ідентичності юного покоління громадян України, усвідомлення різноманіття й мультикультурності.

ПРН 6. Застосовувати українську та іноземні мови для організації ефективного навчання і міжкультурної комунікації.

ПРН 7. Пояснювати особливості розвитку української мови та літератури, різноманітних мовних і літературних процесів, явищ у культурному контексті; порівнювати твори української класики й сучасності з надбанням світової літератури у межах їхнього вивчення в закладах загальної середньої освіти.

	<p>ПРН 9. Володіти на високому рівні комунікативною компетентністю (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти).</p> <p>ПРН 13. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхнє місце в тексті й мовленні, розуміти взаємозв'язок та ієрархію таких одиниць.</p> <p>ПРН 14. Мати критичне мислення, творчо використовувати різні теорії й досвід (український, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань.</p> <p>ПРН 21. Фіксувати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати мовні, літературні, фольклорні, діалектні тексти.</p>
Ключові слова	Відміни, граматична категорія, граматична форма, граматичне значення, дієвідміни, дієприслівник, дієслово, дієприкметник, займенник, іменник, категорія роду, категорія виду, категорія відмінка, категорія способу, категорія стану, категорія часу, категорія числа, лексико-граматичні розряди, морфологічний аналіз, парадигма, перехідність/неперехідність, прийменник, прикметник, прислівник, самостійні частини мови, службові частини мови, сполучник, частка, числівник
Формат курсу	Очний
Теми	* СХЕМА КУРСУ
Підсумковий контроль, форма	Екзамен
Пререквізити	Базові знання морфології зі середньої школи, дериватологія і морфеміка, історична граматики, фонетика, лексикологія в університеті.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	<p>Викладання морфології сучасної української мови передбачає використання загальнонаукових методів спостереження, індукції, дедукції, аналізу, синтезу, порівняння та формалізації. Серед лінгвістичних методів використано структурний метод, представлений різноманітними методиками синхронного аналізу мовних явищ як варіантів складників цілісної системи мови і служить пізнанню внутрішньої організації мови як системи. Застосовано прийоми опозиційного і трансформаційного аналізу; описовий метод із застосуванням прийомів внутрішньої й зовнішньої інтерпретації.</p> <p>Під час викладання навчальної дисципліни передбачені:</p> <ul style="list-style-type: none"> лекції (лекції-презентації, лекції-бесіди, лекції-дискусії); робота з різноманітними джерелами інформації (шкільні підручники з української мови, наукова й дидактична література, друковані й медіатексти); індивідуальне та комбіноване опитування (теоретичний матеріал і практичні завдання); створення та демонстрація мініпроектів; вправи й завдання (усні, письмові, творчі, проблемні); створення й аналіз мовленнєвих ситуацій; конспектування наукових статей (із маркуванням та власним аналізом); виконання самостійної роботи (аналіз вправ із шкільних підручників, аналіз словникових статей із граматичних словників).

Необхідне обладнання	Вивчення курсу передбачає використання проєктора, ноутбука й екрана для різноформатних презентацій. Необхідний доступ до інтернету.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються так:</p> <p>Семестровий контроль (максимально 50 балів за два семестри):</p> <p><i>Четвертий семестр</i></p> <p>Іменник як частина мови. Семантико-граматичні розряди іменників та їх морфологічні особливості. Категорія числа іменників..Категорія роду іменника. Поділ іменників на відміни та групи з історичним коментарем. Іменники, які не належать до жодної з відмін. Іменникові парадигми. Особливості відмінкових закінчень іменників. Складні випадки іменникової парадигми. Явище субстантивації в українській мові. Морфологічний аналіз іменника – 8 балів</p> <p>Критерії оцінювання: 8 слів для морфологічного аналізу, кожен правильний розбір = 1 б., обмежений час виконання. 8 б. – всі правильні відповіді; 0 б. - жодної правильної відповіді.</p> <p>Прикметник як частина мови у різних морфологічних школах. Семантичні групи прикметників. Категорія співвідносною міри якості предмета (ступені порівняння). Відмінювання прикметників. Повні і короткі прикметники. Стягнена і нестягнена форми як морфологічні варіанти повних прикметників. Тверда і м'яка група відмінювання прикметників. Особливості відмінювання прикметників на <i>-лиций</i>. Перехід інших частин мови в прикметник (ад'ективація). Морфологічний аналіз прикметника – 8 балів</p> <p>Критерії оцінювання: 8 слів для морфологічного аналізу, кожен правильний розбір = 1 б., обмежений час виконання. 8 б. – всі правильні відповіді; 0 б. - жодної правильної відповіді</p> <p>Числівник як частина мови у різних морфологічних школах. Групи числівників за значенням. Групи числівників за структурою. Парадигми різних розрядів числівників. Морфологічний аналіз числівника – 9 балів</p> <p>Критерії оцінювання: 4 слова для морфологічного аналізу, кожен правильний розбір = 1 б., відмінювання числівника, поєданого з іменником, - 5б., обмежений час виконання. 9 б. – всі правильні відповіді; 0 б. - жодної правильної відповіді</p> <p>Займенник як частина мови. Групи займенників за значенням та їх семантико-граматичні особливості. Складні випадки визначення частин мови, пов'язані із займенником. Розряди займенників та їх морфологічні властивості. Парадигми різних розрядів займенника. Перехід інших частин мови у займенник</p>

(прономіналізація). Морфологічний аналіз займенника – 5 балів.

Критерії оцінювання:

10 питань закритого типу, кожна правильна відповідь = **0,5** б., обмежений час виконання, одна спроба – **5** б.

5 б. – всі правильні відповіді;

0 б. - жодної правильної відповіді.

П'ятий семестр

Дієслово як частина мови у різних морфологічних школах. Дієслівні форми: інфінітив, особові форми, дієприкметник, дієприслівник, форми на -но, -то, дієслівно-вигуківі форми. Категорія перехідності/неперехідності. Категорія виду. Категорія стану. Поділ дієслів на дієвідміни за основою інфінітива. Атематичні дієслова. Категорії способу, часу, роду. Дієприкметник. Дієприслівник. Морфологічний аналіз різних дієслівних форм – **10 балів**.

Критерії оцінювання:

10 питань закритого типу, кожна правильна відповідь = **1** б., обмежений час виконання, одна спроба – **10** б.

10 б. – всі правильні відповіді;

0 б. - жодної правильної відповіді.

Прислівник як частина мови у різних морфологічних школах. Питання про виокремлення модальника та станівника як особливих лексико-граматичних класів слів у контексті аналізу прислівника як частини мови. Ступені порівняння якісно-означальних прислівників, особливості їх творення. Морфологічний аналіз прислівника – **5 балів**.

Критерії оцінювання:

10 питань закритого типу, кожна правильна відповідь = **0,5** б., обмежений час виконання, одна спроба – **5** б.

5 б. – всі правильні відповіді;

0 б. - жодної правильної відповіді.

Несамостійні частини мови. Статус службових слів у різних морфологічних ученнях. Прийменник як частина мови. Сполучник як частина мови. Частка як частина мови. Загальна характеристика вигуків як своєрідних незмінних слів. Морфологічний аналіз несамостійних частин мови. – **5 балів**.

Критерії оцінювання:

10 питань закритого типу, кожна правильна відповідь = **0,5** б., обмежений час виконання, одна спроба – **5** б.

5 б. – всі правильні відповіді;

0 б. - жодної правильної відповіді.

екзамен (2 теоретичні питання, практичний морфологічний аналіз, відмінювання числівника) максимальна кількість балів – **50:**

2 теоретичні питання – по **5 балів**, морфологічний аналіз підкреслених слів – **30 балів**, відмінювання числівника – **10 балів**.

Контроль теоретичних питань й завдань для самостійної роботи здійснює викладач, який проводить практичні заняття. Їх оцінювання є складником загальної оцінки, що виставляється

	<p>здобувачеві на практичному занятті.</p> <p>Підсумкова максимальна кількість балів – 100.</p> <p>Академічна доброчесність: очікується, що відповіді студентів будуть оригінальними. Виявлення ознак академічної недоброчесності у відповіді студента, незалежно від масштабів плагіату чи обману, є підставою для того, щоб викладач її не зарахував. Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що студенти відвідають усі практичні заняття курсу. Здобувачі освіти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. Пропущене практичне заняття слід відпрацювати до початку наступного (виконати всі практичні завдання та показати їх викладачеві; можливе й часткове опитування теоретичного матеріалу). Література. Усю літературу, яку студенти не зможуть знайти самостійно, надає викладач винятково в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студентів заохочують до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані за виконання відповідних видів модульних робіт. При цьому обов'язково враховується присутність та активність на занятті; недопустимість пропусків на занятті; користування мобільним телефоном, планшетом та іншими мобільними пристроями під час занять з метою, не пов'язаною з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання до екзамену</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Граматика як наука, її різновиди. Морфологія як лінгвістична дисципліна, об'єкт і предмет морфології. Поняття морфології крізь призму шкільної граматики. 2. Граматична форма, граматичне значення, граматична категорія, грамема. Засоби вираження граматичних значень. 3. Частини мови. Принципи поділу слів на частини мови. Визначення частин мови у шкільній граматиці. 4. Інноваційні принципи поділу слів на частини мови 5. Іменник як частина мови з погляду різних учень. Загальна характеристика семантичних, морфологічних, словотвірних та синтаксичних особливостей іменника. 6. Лексико-граматичні розряди іменників крізь призму академічної та шкільної граматики. 7. Категорія збірності. Граматичні особливості збірних іменників. Вивчення збірних іменників у закладах середньої освіти. 8. Категорія речовинності. Граматичні особливості іменників, яким властива категорія речовинності. 9. Категорія роду іменника та особливості її реалізації в

українській мові. Вивчення роду іменника в закладах середньої освіти.

10. Рід іншомовних невідмінюваних іменників. Рід аббревіатур.
11. Категорія числа іменників та її особливості в українській мові.
12. Категорія відмінка. Значення відмінків. Вивчення відмінків у закладах середньої освіти.
13. Поділ іменників на відміни та групи з історичним коментарем. Іменники, які не належать до жодної з відмін. Відміни іменників крізь призму шкільної граматики.
14. Особливості відмінкових форм іменників I відміни.
15. Особливості відмінкових форм іменників II відміни.
16. Особливості відмінкових форм іменників чоловічого роду II відміни в родовому відмінку однини. Історичний коментар.
17. Прикметник як частина мови. Семантичні розряди прикметників. Перехід прикметників з однієї семантичної групи в іншу. Вивчення прикметника в шкільній граматиці.
18. Якісні прикметники та їх граматичні, семантико-граматичні і словотворчі особливості.
19. Категорія співвідносної міри якості предмета. Якісні прикметники, від яких не творяться ступені порівняння.
20. Особливості творення присвійних прикметників в українській мові.
21. Відмінювання прикметників. Повні і короткі прикметники. Стягнена і нестягнена форми як морфологічні варіанти повних прикметників.
22. Числівник як частина мови в різних морфологічних школах. Категорійне значення числівника. Вивчення числівника в шкільній граматиці.
23. Поділ числівників за структурою та особливостями творення: прості, складні і складені числівники.
24. Групи числівників за значенням. Порядкові числівники. Частиномовний статус слів “другий”, “десятий” тощо у різних ученнях.
25. Парадигма числівників.
26. Зв’язок числівників з іменниками.
27. Займенник як частина мови. Категорійне значення займенника. Погляди українських мовознавців на займенник. Вивчення займенника в шкільній граматиці.
28. Групи займенників за значенням та їх семантико-граматичні особливості. Особливості реалізації категорії роду, числа та відмінка кожної групи займенників.
29. Парадигма займенника. Відмінкові парадигми займенників, співвідносні з парадигмами іменників, прикметників та числівників. Наголос у займенниках.
30. Загальна характеристика дієслова як частини мови. Вивчення дієслова в шкільній граматиці.

31. Дієслівні форми: інфінітив, особові форми, дієприкметник, дієприслівник, форми на -но, -то.
32. Інфінітив як дієслівна форма. Особливості виявлення дієслівних категорій у інфінітива. Особливості морфемної структури інфінітива. Пестливі форми інфінітива. Синтаксичні особливості інфінітива.
33. Категорія виду. Особливості її реалізації в сучасній українській літературній мові.
34. Категорія перехідності/неперехідності.
35. Категорія стану дієслова.
36. Поділ дієслів на дієвідміни за основою інфінітива та основою теперішнього часу. Атематичні дієслова.
37. Категорія способу дієслова. Погляди українських мовознавців на категорію способу. Транспозиційні особливості форм дієслівного способу.
38. Категорія часу дієслова. Зв'язок категорії часу з категоріями виду, способу, особи. Транспозиційний потенціал грамам часу.
39. Теперішній час дієслів. Утворення особових форм теперішнього часу.
40. Майбутній час доконаного та недоконаного виду: аналітична та синтетична форми їх творення, історичний коментар.
41. Наказовий спосіб дієслів (значення та особливості утворення форм). Форми дієслів, які можуть уживатися у значенні наказового способу.
42. Категорії особи, числа, роду дієслова.
43. Дієслівно-вигуківі форми: проблема частиномовного статусу, граматичні характеристики.
44. Безособові дієслова. Граматичні форми безособових дієслів. Групи безособових дієслів за значенням.
45. Дієприкметник в системі дієслівних форм. Погляди українських мовознавців на статус дієприкметника. Особливості творення дієприкметників.
46. Дієприслівник у системі дієслівних форм. Погляди вчених на дієприслівник.
47. Прислівник як частина мови. Семантико-синтаксичні класи прислівника. Вивчення прислівника в шкільній граматиці.
48. Ступені порівняння якісно-означальних прислівників. Особливості творення ступенів порівняння прислівників.
49. Загальна характеристика несамотійних частин мови. Незмінні (неповнозначні) слова в системі частин мови за традиційним вченням. Статус службових частин мови за мовознавчими концепціями І. Кучеренка, І. Вихованця, К. Городенської. Вивчення несамотійних частин мови у шкільній граматиці.
50. Прийменник як частина мови. Погляди мовознавців на прийменник.
51. Загальна характеристика сполучника як частини мови. Погляди українських мовознавців на сполучник.
52. Класифікація сполучників залежно від типу синтаксичного зв'язку. Різновиди сурядних та підрядних

	<p>сполучників.</p> <p>53. Класифікація сполучників за структурою та способом уживання.</p> <p>54. Загальна характеристика частки як частини мови. Погляди українських мовознавців на частку. Класифікація часток за будовою та за місцем щодо слова, якого стосуються.</p> <p>55. Загальна характеристика вигуків як своєрідних незмінних слів. Звуконаслідувальні слова. Вивчення вигуку в шкільній граматиці.</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

СХЕМА КУРСУ

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література	Завдання, год самостійна робота	Термін виконання
	<i>Четвертий семестр</i>				
4 год	<p>Граматика як наука, її різновиди. Морфологія як лінгвістична дисципліна, її різновиди. Предмет морфології, методи його дослідження.</p> <p>Частини мови. Принципи поділу слів на лексико-граматичні класи</p> <p>Граматичне значення. Граматична форма. Граматична категорія. Засоби вираження граматичних значень</p>	лекція	<p>Горпинич В. О. Морфологія української мови. Київ, 2004.</p> <p>Вихованець І. Р., Городенська К. Г. Теоретична морфологія української мови. Київ, 2004.</p> <p>Захлюпана Н., Кузьма І., Кутня Г., Труш О. Морфологія. Термінологічний словник-довідник. Львів: ПП Сорока Т.Б., 2014. 224с.</p>		лютий 2026 року

2год	Поділ слів на частини мови. Аналіз граматичних форм різних частин мови щодо способів вираження їхніх граматичних значень.	практ. заняття	Захлюпана Н., Кузьма І., Кутня Г., Труш О. Морфологія. Термінологічний словник-довідник. Львів: ПП Сорока Т.Б., 2014. 224с. Захлюпана Н., Кузьма І., Кутня Г., Труш О. Морфологія. Термінологічний словник-довідник. Львів: ПП Сорока Т.Б., 2014. 224с.	Захлюпана Н., Кузьма І., Кутня Г. Морфологія. Навчально-методичний посібник. Львів: Паіс, 2009. 179 с. Глібчук Н. М., Добо-севич У. Б. Сучасна українська мова. Морфологія. Прак-тикум. Київ, 2009 Опрацювати наукову літературу Вправи 5год.	
4 год	Іменник як частина мови з погляду різних учень. Категорійне значення іменника. Загальна характеристика семантичних, морфологічних, словотвірних та синтаксичних особливостей іменника. Семантико-граматичні розряди іменників та їх морфологічні особливості.	лекція	Горпинич В. О. Морфологія української мови. Київ, 2004. Вихованець І. Р., Городенська К. Г. Теоретична морфологія української мови. Київ, 2004. Захлюпана Н., Кузьма І., Кутня Г., Труш О. Морфологія. Термінологічний словник-довідник. Львів: ПП Сорока Т.Б., 2014. 224с.		лютий 2026 року
2 год.	Грамматичне значення. Грамматична форма. Грамматична категорія. Засоби вираження граматичних значень.	практ. заняття	Глібчук Н. М., Добо-севич У. Б. Сучасна українська мова.	Захлюпана Н., Кузьма І., Кутня Г. Морфологія. Навчально-	лютий 2026 року

	Іменникові форми. Аналіз семантичних/семантико-граматичних розрядів іменника		Морфологія. Практикум. Київ, 2009. Захлюпана Н., Кузьма І., Кутня Г., Труш О. Морфологія. Термінологічний словник-довідник. Львів: ПП Сорока Т.Б., 2014. 224с.	методичний посібник. Львів: Паіс, 2009. 179 с. Вправи 3 год.	
2 год	Категорія істот та неістот. Розрізнення істот та неістот за лексичним значенням. Граматичні засоби вираження граматичного значення істот та неістот. Категорія власних і загальних назв. Власні іменники. Перехід власних назв у загальні і навпаки. Граматичні засоби розрізнення власних і загальних назв. Граматичні особливості збірних іменників. Категорія речовинності. Граматичні особливості іменників, яким властива категорія речовинності. Конкретні іменники та їх граматичні ознаки. Абстрактні іменники та їх граматичні ознаки.	лекція	Горпинич В. О. Морфологія української мови. Київ, 2004. Вихованець І. Р., Городенська К. Г. Теоретична морфологія української мови. Київ, 2004. Грамматика сучасної української літературної мови. Морфологія [автори: І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська, А. П. Загнітко, С. О. Соколова; за ред. К. Г. Городенської]. Київ, 2017.		Березень 2026

2 год	Категорія числа іменників..Категорія роду іменника та особливості її реалізації в українській мові. Іменники з семантично мотивованим родом. Іменники з семантико- і формально-граматичними способами вираження родової ознаки. Подвійний рід іменників. Подвійні форми іменників одного роду. Читання в граматичному роді іменників. Категорія відмінка.	лекція	Захлюпана Н., Кузьма І., Кутня Г., Труш О. Морфологія. Термінологічний словник-довідник. Львів: ПП Сорока Т.Б., 2014. 224с.		березень 2026 року
2 год.	Аналіз граматичних категорій іменника. Визначення граматичних значень у контексті	практ. заняття	Глібчук Н. М., Добосевич У. Б. Сучасна українська мова. Морфологія. Практикум. Київ, 2009.	Захлюпана Н., Кузьма І., Кутня Г. Морфологія. Навчально-методичний посібник. Львів: Паіс, 2009. 179 с. Вправи 3 год.	березень 2026 року
2 год	Поділ іменників на відміни та групи з історичним коментарем. Явище субстантивації в українській мові Іменники, які не належать до жодної з відмін. Іменникові парадигми. Особливості відмінкових закінчень іменників. відповідно до Правопису 2019 року	лекція	Горпинич В. О. Морфологія української мови. Київ, 2004. Вихованець І. Р., Городенська К. Г. Теоретична морфологія української мови. Київ, 2004. Грамматика сучасної української літературної мови. Морфологія [автори: І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська, А. П. Загнітко, С. О. Соколова; за ред. К. Г. Городенської]. Київ, 2017.	Український правопис. Київ: Наукова думка; НАН України, 2019. 2 год.	березень 2026 року

2 год	<p>Прикметник як частина мови у різних морфологічних школах. Категорійне значення прикметника. Загальна характеристика семантичних, морфологічних, словотвірних і синтаксичних особливостей прикметника. Семантичні групи прикметників. Творення якісних, відносних і присвійних прикметників.</p>	лекція	<p>Український правопис. Київ: Наукова думка; НАН України, 2019. Горпинич В. О. Морфологія української мови. Київ, 2004. Вихованець І. Р., Городенська К. Г. Теоретична морфологія української мови. Київ, 2004. Грамматика сучасної української літературної мови. Морфологія [автори: І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська, А. П. Загнітко, С. О. Соколова; за ред. К. Г. Городенської]. Київ, 2017</p>		березень 2026 року
2 год	<p>Поділ іменників на відміни і групи. Складні випадки іменникової парадигми. Морфологічний аналіз іменника.</p>	практ. заняття	<p>Глібчук Н. М., Добо-севич У. Б. Сучасна українська мова. Морфологія. Практикум. Київ, 2009</p>	Захлюпана Н., Кузьма І., Кутня Г. Морфологія. Навчально-методичний посібник. Львів: Паіс, 2009. 179 с. Вправи 3 год.	березень 2026 року
2 год	<p>Грамматичні категорії прикметника. Субстантивіація прикметників. Категорія співвідносної міри якості предмета (ступені порівняння). Вищий (перший) ступінь порівняння прикметника, його творення. Історичний коментар. Найвищий (другий) ступінь порівняння, його творення. Якісні прикметники, які не мають ступенів порівняння. Категорія безвідносної міри якості предмета. Відносні прикметники. Семантичні групи відносних прикметників. Особливості їх творення.. Присвійні прикметники, їх творення</p>	лекція	<p>Горпинич В. О. Морфологія української мови. Київ, 2004. Вихованець І. Р., Городенська К. Г. Теоретична морфологія української мови. Київ, 2004. Грамматика сучасної української літературної мови. Морфологія [автори: І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська, А. П. Загнітко, С. О. Соколова;</p>		квітень 2026 року

			за ред. К. Г. Городенської]. Київ, 2017.	
2 год	Відмінювання прикметників. Повні і короткі прикметники (членні і нечленні форми прикметників). Стягнена і нестягнена форми як морфологічні варіанти повних прикметників. Тверда і м'яка група відмінювання прикметників. Особливості відмінювання прикметників на <i>-лиций</i> . Перехід інших частин мови в прикметник (ад'єктивація).	лекція	Горпинич В. О. Морфологія української мови. Київ, 2004. Вихованець І. Р., Городенська К. Г. Теоретична морфологія української мови. Київ, 2004. Грамматика сучасної української літературної мови. Морфологія [автори: І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська, А. П. Загнітко, С. О. Соколова; за ред. К. Г. Городенської]. Київ, 2017.	квітень 2026 року
2 год.	Розряди і ступені порівняння прикметників. Творення присвійних прикметників. Відмінювання. Повний морфологічний аналіз прикметників	практ. заняття	Глібчук Н. М., Добо-севич У. Б. Сучасна українська мова. Морфологія. Практикум. Київ, 2009.	Захлюпана Н., Кузьма І., Кутня Г. Морфологія. Навчально-методичний посібник. Львів: Паіс, 2009. 179 с. Вправи 3 год.
2 год	Числівник як частина мови у різних морфологічних школах. Категорійне значення числівника. Загальна характеристика семантичних, морфологічних, словотвірних і синтаксичних особливостей числівника. Групи числівників за значенням. Групи числівників за структурою.	лекція	Горпинич В. О. Морфологія української мови. Київ, 2004. Вихованець І. Р., Городенська К. Г. Теоретична морфологія української мови. Київ, 2004. Грамматика сучасної української літературної мови. Морфологія [автори: І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська, А. П. Загнітко, С. О. Соколова;	квітень 2026 року

			за ред. К. Г. Городенської]. Київ, 2017.	
2 год	Парадигми різних розрядів числівників.	лекція	Глібчук Н. М., Добо-севич У. Б. Сучасна українська мова. Морфологія. Практикум. Київ, 2009.	квітень 2026 року
2 год.	Відмінювання кількісних і порядкових числівників.	практ. заняття	Глібчук Н. М., Добо-севич У. Б. Сучасна українська мова. Морфологія. Практикум. Київ, 2009.	Захлюпана Н., Кузьма І., Кутня Г. Морфологія. Навчально-методичний посібник. Львів: Паіс, 2009. 179 с. Вправи 3 год.
2 год	Норми поєднання числівника з іменником. Відмінювання таких словосполучень	лекція	Граматики сучасної української літературної мови. Морфологія [автори: І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська, А. П. Загнітко, С. О. Соколова; за ред. К. Г. Городенської]. Київ, 2017.	Травень 2026 року
2 год	Займенник як частина мови. Категорійне значення займенника. Загальна характеристика семантичних, морфологічних, словотвірних та синтаксичних особливостей займенника.	лекція	Горпинич В. О. Морфологія української мови. Київ, 2004. Вихованець І. Р., Городенська К. Г. Теоретична морфологія української мови. Київ, 2004. Граматики сучасної української літературної мови. Морфологія [автори: І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська, А. П. Загнітко, С. О. Соколова;	травень 2026 року

			за ред. К. Г. Городенської]. Київ, 2017.		
2 год	Поєднання числівника з іменником. Повний морфологічний аналіз числівників.	практ. заняття	Глібчук Н. М., Добо-севич У. Б. Сучасна українська мова. Морфологія. Практикум. Київ, 2009.	Захлюпана Н., Кузьма І., Кутня Г. Морфологія. Навчально-методичний посібник. Львів: Паіс, 2009. 179 с. Вправи 3 год.	травень 2026 року
2 год	Розряди займенників та їхні семантико-граматичні особливості.	лекція	Горпинич В. О. Морфологія української мови. Київ, 2004. Вихованець І. Р., Городенська К. Г. Теоретична морфологія української мови. Київ, 2004. Грамматика сучасної української літературної мови. Морфологія [автори: І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська, А. П. Загнітко, С. О. Соколова; за ред. К. Г. Городенської]. Київ, 2017.		травень 2026 року
2 год	Парадигми різних розрядів займенника. Історична довідка. Відмінкові парадигми займенників, співвідносні з парадигмами іменників, прикметників та числівників. Наголос у займенниках. Омонімія займенників та інших частин мови.	лекція	Горпинич В. О. Морфологія української мови. Київ, 2004. Вихованець І. Р., Городенська К. Г. Теоретична морфологія української мови. Київ, 2004. Грамматика сучасної української літературної мови. Морфологія [автори: І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська, А. П. Загнітко, С. О. Соколова; за ред. К. Г.		травень 2026 року

			Городенської]. Київ, 2017.		
2 год.	Визначення розрядів займенника. Загальна характеристика семантичних, морфологічних, словотвірних та синтаксичних особливостей займенника. Парадигми різних розрядів займенника. Відмінкові парадигми займенників, співвідносні з парадигмами іменників, прикметників та числівників. Наголос у займенниках. Морфологічний аналіз займенника.	практ. заняття	Глібчук Н. М., Добо-севич У. Б. Сучасна українська мова. Морфологія. Практикум. Київ, 2009.	Захлюпана Н., Кузьма І., Кутня Г. Морфологія. Навчально-методичний посібник. Львів: Паіс, 2009. 179 с. Вправи 3 год.	травень 2026 року
П'ятий семестр					
2 год.	Дієслово як частина мови у різних морфологічних школах. Категорійне значення дієслова. Загальна характеристика семантичних, морфологічних, словотвірних та синтаксичних особливостей дієслова. Дієслівні форми: інфінітив, особові форми, дієприкметник, дієприслівник, форми на -но, -то, дієслівно-вигуківі форми.	лекція	Горпинич В. О. Морфологія української мови. Київ, 2004. Вихованець І. Р., Городенська К. Г. Теоретична морфологія української мови. Київ, 2004. Граматика сучасної української літературної мови. Морфологія [автори: І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська, А. П. Загнітко, С. О. Соколова; за ред. К. Г. Городенської]. Київ, 2017.		вересень 2026 року
2 год	Загальна характеристика семантичних, морфологічних, словотвірних та синтаксичних особливостей дієслова. Дієслівні форми.	практ. заняття	Глібчук Н. М., Добо-севич У. Б. Сучасна українська мова. Морфологія. Практикум. Київ, 2009.	Захлюпана Н., Кузьма І., Кутня Г. Морфологія. Навчально-методичний посібник. Львів: Паіс, 2009. 179 с. Вправи (1 год.)	вересень 2026 року

2 год.	Виокремлення різних дієслівних форм в реченні. Визначення основи дієслова. Інфінітив.	практ. заняття	Глібчук Н. М., Добосевич У. Б. Сучасна українська мова. Морфологія. Практикум. Київ, 2009.	Захлюпана Н., Кузьма І., Кутня Г. Морфологія. Навчально-методичний посібник. Львів: Паіс, 2009. 179 с. Вправи (1 год.)	вересень 2026 року
2 год.	Загальнодієслівні категорії. Категорія перехідності/неперехідності. Перехідні дієслова та їх морфологічні ознаки. Неperехідні дієслова та їх морфологічні ознаки. Синтаксичний спосіб вираження перехідності/неперехідності. Категорія стану дієслів. Взаємозв'язок категорії стану та перехідності/неперехідності дієслів.	лекція	Горпинич В. О. Морфологія української мови. Київ, 2004. Вихованець І. Р., Городенська К. Г. Теоретична морфологія української мови. Київ, 2004. Грамматика сучасної української літературної мови. Морфологія [автори: І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська, А. П. Загнітко, С. О. Соколова; за ред. К. Г. Городенської]. Київ, 2017.		вересень 2026
4 год.	Морфолого-синтаксичні категорії перехідності/неперехідності та стану дієслів та їхня реалізація в реченні.	практ. заняття	Глібчук Н. М., Добосевич У. Б. Сучасна українська мова. Морфологія. Практикум. Київ, 2009.	Захлюпана Н., Кузьма І., Кутня Г. Морфологія. Навчально-методичний посібник. Львів: Паіс, 2009. 179 с. Вправи (2 год.)	вересень 2026
2 год.	Категорія виду. Особливості її реалізації в сучасній українській літературній мові, Дієслова, що виступають у вигляді видової корелятивної пари (парновидові). Дієслова, що уживаються в одній видовій формі (одновидові). Дієслова з морфологічно невираженою видовою ознакою (двовидові дієслова). Дієслівні роди як морфолого-словотвірні категорії. Спосіб і час. Категорія особи.	лекція	Горпинич В. О. Морфологія української мови. Київ, 2004. Вихованець І. Р., Городенська К. Г. Теоретична морфологія української мови. Київ, 2004. Грамматика сучасної української літературної мови. Морфологія		жовтень 2026

			[автори: І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська, А. П. Загнітко, С. О. Соколова; за ред. К. Г. Городенської]. Київ, 2017.		
2 год.	Аналіз різних дієслівних форм в аспекті граматичної категорії перехідності, стану, виду.	практ. заняття	Глібчук Н. М., Добо-севич У. Б. Сучасна українська мова. Морфологія. Практикум. Київ, 2009.	Захлюпана Н., Кузьма І., Кутня Г. Морфологія. Навчально-методичний посібник. Львів: Паіс, 2009. 179 с. Вправи (1 год.)	жовтень 2026
2 год.	Аналіз дієслівних форм в аспекті реалізації граматичної категорії способу й часу, особи.	практ. заняття	Глібчук Н. М., Добо-севич У. Б. Сучасна українська мова. Морфологія. Практикум. Київ, 2009.	Захлюпана Н., Кузьма І., Кутня Г. Морфологія. Навчально-методичний посібник. Львів: Паіс, 2009. 179 с. Вправи (1 год.)	жовтень 2026
2 год.	Поділ дієслів на дієвідміни за основою інфінітива. Атематичні дієслова. Особливості дієвідмінювання дієслів, що належать до першої та другої дієвідміни. Дієвідмінювання атематичних дієслів.	лекція	Горпинич В. О. Морфологія української мови. Київ, 2004. Вихованець І. Р., Городенська К. Г. Теоретична морфологія української мови. Київ, 2004. Грамматика сучасної української літературної мови. Морфологія [автори: І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська, А. П. Загнітко, С. О. Соколова; за ред. К. Г. Городенської]. Київ, 2017.		жовтень 2026

4 год.	Визначення дієвідміни дієслова за основою інфінітива та основою теперішнього часу. Парадигми дієслів. Морфологічний аналіз особових форм та інфінітива.	практ. заняття	Глібчук Н. М., Добосевич У. Б. Сучасна українська мова. Морфологія. Практикум. Київ, 2009.		листопад 2026
2 год.	Дієприкметник як форма дієслова. Граматичні категорії дієприкметника та особливості їх реалізації в сучасній українській літературній мові. Синтаксичні функції дієприкметника. Дієприкметник у вченні І. Кучеренка, К. Городенської та І. Вихованця. Дієприслівник як форма дієслова. Граматичні категорії дієприслівника та граматичні засоби їх вираження. Синтаксичні функції дієприслівника. Дієприслівник у вченні І. Кучеренка, К. Городенської та І. Вихованця. Творення дієприслівників теперішнього та минулого часу. Безособові форми дієслів.	лекція	Горпинич В. О. Морфологія української мови. Київ, 2004. Вихованець І. Р., Городенська К. Г. Теоретична морфологія української мови. Київ, 2004. Грамматика сучасної української літературної мови. Морфологія [автори: І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська, А. П. Загнітко, С. О. Соколова; за ред. К. Г. Городенської]. Київ, 2017.		листопад 2026
2 год.	Творення дієприкметників і безособових форм на н-о, т-о. Їх морфологічний аналіз. Парадигми.	практ. заняття	Глібчук Н. М., Добосевич У. Б. Сучасна українська мова. Морфологія. Практикум. Київ, 2009.	Захлюпана Н., Кузьма І., Кутня Г. Морфологія. Навчально-методичний посібник. Львів: Паіс, 2009. 179 с. Вправи (2 год.)	листопад 2026
2 год.	Творення дієприслівників. Аналіз форм дієприслівника. Повний морфологічний аналіз дієслова	практ. заняття	Глібчук Н. М., Добосевич У. Б. Сучасна українська мова. Морфологія. Практикум. Київ, 2009.	Захлюпана Н., Кузьма І., Кутня Г. Морфологія. Навчально-методичний посібник. Львів: Паіс, 2009. 179 с. Вправи (1 год.)	листопад 2026
2 год.	Прислівник як частина мови у різних морфологічних школах. Категорійне значення прислівника. Морфологічні особливості, лексичне значення і синтаксична роль прислівника. Поділ прислівників на групи за їх синтаксичними функціями. Питання про виокремлення модальника та станівника як особливих лексико-	лекція	Горпинич В. О. Морфологія української мови. Київ, 2004. Вихованець І. Р., Городенська К. Г. Теоретична морфологія української мови. Київ, 2004.		листопад 2026 року

	граматичних класів слів у контексті аналізу прислівника як частини мови. Ступені порівняння якісно-означальних прислівників, особливості їх творення. Питання про категорію ступенів порівняння прислівників в сучасному мовознавстві.		Грамати́ка сучасної української літературної мови. Морфоло́гія [автори: І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська, А. П. Загнітко, С. О. Соколова; за ред. К. Г. Городенської]. Київ, 2017.		
4 год.	Прислівник як частина мови. Поділ прислівників на групи за їх синтаксичними функціями. Ступені порівняння якісно-означальних прислівників, особливості їх творення. Повний морфологічний аналіз прислівника. Омонімія з іншими частинами мови. Правопис.	практ. заняття	Глібчук Н. М., Добосевич У. Б. Сучасна українська мова. Морфологія. Практикум. Київ, 2009.	Правопис прислівників, Захлюпана Н., Кузьма І., Кутня Г. Морфологія. Навчально-методичний посібник. Львів: Паіс, 2009. 179 с. Вправи (2 год.)	листопад 2026 року
2 год.	Несамостійні частини мови. Статус службових слів у вченні І. Кучеренка. Нечастиномовний статус службових слів. Службові слова-морфеми. Слова-речення (І. Вихованець, К. Городенська). При́йменник як частина мови. Морфологічна класифікація прийменників. Первинні і вторинні прийменники. Відіменні, віддієслівні та прислівникові прийменники. Основні значення конструкцій з первинними прийменниками. Синонімічні прийменникові конструкції. Сполучник як частина мови. Прості, складні і	Лекція	Горпинич В. О. Морфологія української мови. Київ, 2004. Вихованець І. Р., Городенська К. Г. Теоретична морфологія української мови. Київ, 2004. Грамати́ка сучасної української літературної мови. Морфоло́гія [автори: І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська, А. П. Загнітко, С. О. Соколова;	Ознайомлення з лексикографічними працями, присвяченими службовим частинам мови (2 год.)	грудень 2026 року

	складені сполучники. Поділ сполучників за способом уживання. Одиначні, повторювальні і парні сполучники. Синтаксичні функції сполучників. Сполучники сурядні та підрядні		за ред. К. Г. Городенської]. Київ, 2017.		
2 год.	Визначення та диференціація несамостійних частин мови у тексті. Омонімія із самостійними частинами мови. Аналіз прийменників та сполучників у тексті	практ. заняття	Глібчук Н. М., Добо-севич У. Б. Сучасна українська мова. Морфологія. Практикум. Київ, 2009.	Правопис прийменників Захлюпана Н., Кузьма І., Кутня Г. Морфологія. Навчально-методичний посібник. Львів: Паіс, 2009. 179 с. Вправи (1 год)	грудень 2026 року
2 год.	Аналіз частки як частини мови. Групи часток за структурою, функціонально-семантичними ознаками. Омонімія часток та інших частин мови. Морфологічний аналіз різних частин мови	практ. заняття	Глібчук Н. М., Добо-севич У. Б. Сучасна українська мова. Морфологія. Практикум. Київ, 2009.	Захлюпана Н., Кузьма І., Кутня Г. Морфологія. Навчально-методичний посібник. Львів: Паіс, 2009. 179 с. Вправи (1 год.)	грудень 2026 року
2 год.	Частка як частина мови. Поділ часток за структурними особливостями (за місцем і роллю у мовних одиницях). Фразові, формотворчі та словотворчі частки. Поділ часток за функціонально-семантичними ознаками. Загальна характеристика вигуків як своєрідних незмінних слів. Первинні і похідні вигуки, їх творення та звукова структура. Поділ вигуків за значенням. Значення, які передають емоційні вигуки. Вигуки, що виражають волевиявлення: наказово-спонукальні, спонукальні, апелятивні. Звуконаслідувальні слова. Слова-речення.	лекція	Горпинич В. О. Морфологія української мови. Київ, 2004. Вихованець І. Р., Городенська К. Г. Теоретична морфологія української мови. Київ, 2004. Грамматика сучасної української літературної мови. Морфологія [автори: І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська, А. П. Загнітко, С. О. Соколова; за ред. К. Г. Городенської]. Київ, 2017.		грудень 2026 року
4 год.	Морфологічний аналіз різних частин мови. Повторення	практ. заняття	Глібчук Н. М., Добо-севич У. Б. Сучасна українська мова. Морфологія. Практикум. Київ, 2009.		грудень 2026 року

